

De reuzenalbatros (op de foto een juveniel) kan een vleugelspanwijdte bereiken van 3,8 meter.

100 BELGEN TROKKEN NAAR ANTARCTICA IN HET SNEEUWSPoor VAN POOLREIZIGER ADRIEN DE GERLACHE. ALS EERSTE MENSEN OOI T BEZOCHTEN ZE GENT EILAND, OP DE VOET GEVOLGD DOOR DIXIE DANSERCOER ÉN EEN NIEUWSGIERIGE MILO-REPORTER.

TEKST: JOHAN VAN PRAET - FOTO'S: © YAN VERSCHUEREN

ANTARCTICA ONTHULT Z'N IJSELIJKE GEHEIMEN

REIS NAAR HET EINDE VAN DE WERELD

Gent Eiland veroverd door Belgische bende.

Lemaire Kanaal, ook wel Kodak Gap genoemd.

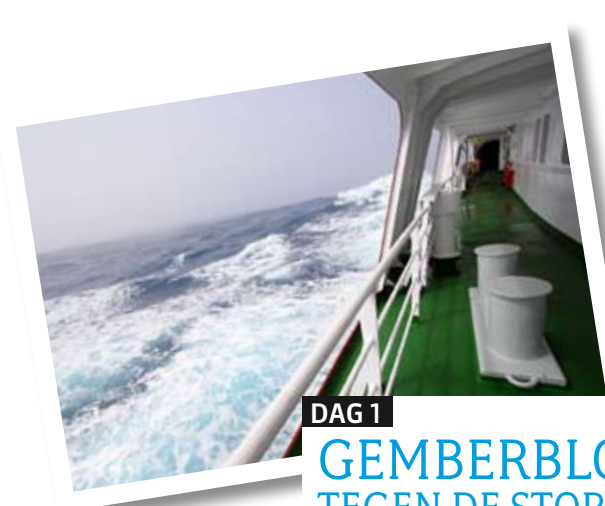
REIZEN

Goed ingeduffelde Milo-reporter Johan Van Praet

Ijszaag op drift in de eindeloze zee.

Kaartje posten in het Britse postkantoor van Port Lockroy. Nog zes weken wachten.

De wetenschappers weten niet waarom bultrugwalvissen zich uit het water tillen. Misschien gewoon voor de fun?

DAG 2-3

WAGGELENDE, WIEBELENDE WATERVOGELS

45 uur na ons vertrek in Ushuaia bereiken we de Zuid-Shetlandeilanden, de noordelijkste archipel voor het Antarctische vasteland. Het is bewolkt en 3° Celsius. De wind haalt amper vier beaufort: een zuchtje naar Antarctische normen. Maar dat kan snel omslaan. Het ene moment zie je mijlver en tien minuten later zit alles potdicht. We spotten twee bultrugwalvissen en een dwergvinvis maakt een rugrol. Slechts één passagier had de camera op het juiste moment in de aanslag. Ik was niet de gelukkige. Verdomme. De Polar Star ankert pal voor Barrientos Eiland. Ik sta te trappelen voor mijn eerste landing. De zodiacs of opblaasbare rubberboten landen op het keienstrand. Water in mijn laarzen. Maar dat wordt ruimschoots vergoed door de duizenden koppels ezelen- en kinbandpinguïns die hier kolonie houden. Ik volg de raad van Megan, de zeebiologe die al jaren de waggelende en wiebelende vogelsoorten bestudeert: hou je stil en ga op hun hoogte zitten. Zo prikkel je hun nieuwsgierigheid. Twee volwassen ezelpinguïns komen me monstren op een meter afstand. Wie is hier nu grappig?

DAG 4

VAN WALVIS TOT OLIE

De ijsbreker navigeert traag door de ondiepe, smalle mond van de krater van Deception Eiland, een Antarctische vulkaan. Het is 6u23. De baai lijkt op een groot openluchtmuseum waar artefacten van de walvisindustrie als wrakhout verspreid liggen. Tijdens de wandeling bengel ik opzettelijk achter een groepje aan en ga uiteindelijk moederziel alleen op een rots genieten van het vergezicht op Whalers Bay. Niet te geloven dat hier twintig jaar lang tienduizenden walvissen werden afgeslacht en verwerkt tot olie. "Een walvende fabriek met wel duizend man, verstopt in de krater van een Antarctische vulkaan. De stank was niet te harden", weet Jozef. Als biograaf van De Gerlache kent hij als geen ander de geschiedenis van de Antarctische eilanden.

Ezelen- en kinbandpinguïns broederlijk naast elkaar.

Zo'n 300 pinguïnkoppels heten ons welkom op Barrientos Eiland.

Nooit geweten dat er zoveel kleuren blauw en wit bestonden...

DAG 1

GEMBERBLOKJE TEGEN DE STORM

Vier beaufort in Drake Passage: wat een luxe.

Na een reis van 35 uur land ik samen met zowat honderd landgenoten in Ushuaia, Argentinië, de meest zuidelijke stad ter wereld. Op 54° 49' zuiderbreedte eindigt of begint de wereld, het is maar hoe je het bekijkt. Van hieruit trokken echte helden het laatste stukje onbekende wereld tegemoet. Zoals poolontdekker baron Adrien de Gerlache eind 19de eeuw. De wereldberoemde Belg kreeg een standbeeld op de pier en dat wordt nu onthuld. Bernard de Gerlache, spreekt de bewonderaars toe: "Ik hoop dat andere beroemde poolontdekkers snel een borstbeeld zullen krijgen naast dat van mijn grootvader. Dan kunnen de zeevogels kiezen op welk hoofd ze neerstrijken."

Na de toost is er nog tijd voor een bezoek aan het Maritiem Museum. Het is een oude, opgesmukte gevangenis, luguber en fascinerend tegelijk. Met in de cellen originele spullen van expeditie. Foto's van verloren gewaande avonturiers tonen hoe maandenlange vrieskoude de mens kan havenen. Het is bijna avond als de Noorse ijsbreker Polar Star de trossen losgooit. Nadat ik samen met reismakkers Yan en Mark onze kajuit van twee bij drie heb verkend, stelt kapitein Jacek zijn bemanning voor. Nog enkele uren en we bereiken Drake Passage, 's werelds meest turbulente zeestraat tussen Kaap Hoorn en Antarctica. Vliegende storm verzekerd. Ik slik mijn eerste 50 mg Cyclizine, maar Yan, een ervaren wereldreiziger, zweert bij een dagelijks brokje verse gember als paardenmiddel tegen zeeziekte.

Drake Passage maakt vandaag zijn reputatie echter niet waar. Windsnelheden van drie beaufort geven de golven hooguit een lieflijk wit kraagje. "Een zeldzaam zachte kennismaking met de poort naar de zuidelijke Grote Oceaan", grapt expeditieleider Damon de onrust weg. We dopen de gevreesde Drake Passage om tot Lake Passage.

NIEMANSLAND ANTARCTICA

Met een oppervlakte van 14,4 miljoen km² is Antarctica **480 keer groter dan België**. Geen mens is er autochtoon want **het zevende continent is van niemand**. In 1959 stelden twaalf landen, waaronder België, het **Antarctica-verdrag** op. Dat bepaalt dat het continent alleen mag worden gebruikt voor vreedzame doeleinden. Er mogen ook geen minerale rijkdommen worden ontgonnen, tenzij voor **wetenschappelijke doeleinden**.

DAG 5

CLOSE ENCOUNTER MET DIXIE

Antarcticaliefhebbers op overzeese fotojacht.

Landing op een rotsrandje van Brabant Eiland. De zodiacs moeten de baai in ijltempo verlaten vooraleer het met donderend geraas afkalvende ijs de terugweg doet dichtslibben. Veel tijd om uit te blazen krijg ik niet. Twee bultrugwalvisen jagen me naar het achterdek. Moeder en kalf snijden door de golven en houden het publiek een half uur in de ban. Deze namiddag ontmoeten we Dixie Dansercoer. Samen met 6 metgezellen doet hij op een stalen schip de 20 landingsplaatsen van Adrien de Gerlache over. Straks komt het team aan boord. Stoere reisverhalen uitwisselen en... barbecuen. Morgen varen we naar het eiland Gent.

DAG 6

DE EERSTE BEZOEKERS VAN GENT

Om 9u10 wordt Gent op 64° 24,2' Zuid - 62° 48,5' West ingenomen door zijn thuisstadbewoners. Ons lokale volkslied 'Meine vlieger' weergalmt over het ijs. Twee pelsrobben maken zich snel uit de voeten. Enkele doorbijters willen kamperen op het vasteland. Terwijl ik mijn tent opsla in de schaduw van een oude Argentijnse basis, Almirante Brown, verkennen anderen met de zodiac Paradise Bay. Het sneeuwt en het regent, maar Harry laat het niet aan zijn hart komen: "De indrukwekkende schoonheid doet de naam van de baai alle eer aan."

DAG 7

STARS & STRIPES OP HET IJS

Net 5u. "Good morning." Ik wring me uit mijn klamme slaapzak. Met een volle blaas en blote handen trek ik de vastgevroren tentharingen uit het sneeuwijs. Ik ben wakker. Port Lockroy, een gerestaureerde basis van 1944 op Goudier Eiland, is onze volgende stop. "Waarom bouwden Britse militairen hier destijds een barak?", vraag ik kamp-leider Rick Atkinson. "De Argentijnen claimen land door er kinderen te verwekken, de Chilenen zetten een hotel neer en wij baten een postkantoor uit." Oostendenaar Paul propt als verwoede stempelverzamelaar de Britse brievenbus boordevol. Met wat geluk bereiken de kaartjes binnen zes weken hun bestemming. Diezelfde dag bezoeken we het Amerikaanse Palmer Station op Antwerpen Eiland. De Belgische vlag wappert onder de 'stars and stripes'. Ik mis de Britse nonchalance, maar ben blij dat we het Amerikaanse bastion mogen bezoeken.

Iedereen mag op de brug. Wojtek, derde officier, berekent onze positie.

Camping Asteria. Nachtje op het Antarctische vasteland.

DAG 8

STORM IN DE KODAK GAP

Ontbijten doen we op weg naar Lemaire Kanaal, de place to be in Antarctica. De werkelijkheid overtreft elke fototrofee uit wat reisgidsen spottend de Kodak Gap noemen. Tegen een helblauwe horizon spiegelen de gletsjers zich in de zee. Ijsbergen volgen als nomaden de wil van wind en stroom. Dwergvinvissen trekken langszij. En 's middags staan er frietjes op het menu. Wat wil een mens nog meer?

Een zodiaccruise door een paradijs van wit, lichtblauw, azuur, lapis en kobalt. Niet veel later zak ik in de rubberboot langs de reling op het water. De fotojagers stillen hun honger. De stilte is eenvoudig mooi. Hier sterven ijsbergen. Damon roept ons terug tot de werkelijkheid: "Hevige storm op komst". We moeten onze reisweg aanpassen. De geplande landing op Petermann Eiland wordt geschrapt. In plaats daarvan stomen we volle kracht vooruit richting Detaille Eiland waar we vannacht voor een laatste keer voet aan wal zullen zetten. Voor het eerst voorbij de zuidpoolcirkel. We overschrijden de magische grens van 66° 33,6' Zuid precies om 23u01 en 45 seconden. Champagne!

DAG 9-10

TERUGWEG ZONDER LUNCH

Detaille Eiland, 1u30 's nachts. Het is alsof de Britten eind jaren vijftig hun basis in ijltempo moesten verlaten: kisten met proviand en materiaal liggen rond de barak verspreid. Binnen dwaalt het licht van mijn zaklamp over doorgeroeste blikken Sweet Pickles, zakjes plumpuddingpoeder, zeepblokken en rondslingerende papieren. Asjeblijft, laat me hier enkele dagen in mijn eentje rondsnuffelen... Maar ik moet met de laatste zodiac terug. Het is al na drieën. Ik ontbijt, maar sla de lunch over. Om de voorspelde storm op de terugreis voor te blijven, varen we volle kracht richting Kaap Hoorn. Tegen 14 knopen per uur zouden we de 1195 kilometer in 45 uur (waarvan twee derden door Drake Passage) moeten kunnen overbruggen. Een forse westenwind doet de Polar Star flink rollen. Ik hang nog net niet over de reling en hoop dat het vlug voorbij is.

Weddellzeehond heet zodiac welkom.

Antwerpenaars Serge en Melanie op Palmer Station op Antwerpen Eiland.

Close encounter met Dixie en zijn team, vlakbij Louise eiland.

Voorzichtig laveren tussen de ijsbergen.

OOK ZIN IN EEN IJSELIJKE EXPEDITIE?

NAAR HET EINDE VAN DE WERELD MET ASTERIA EXPEDITIONS

Deze Belgische reisorganisator organiseerde in de jaren negentig de allereerste reizen naar Antarctica. Van **12 tot 25 februari 2009** vertrekt een **nieuwe expeditiecrui**se richting Antarctica om er de rijke fauna te ontdekken. De Polar Star ijsbreker vaart eerst naar de moeilijk toegankelijke **Weddell Zee** en stoot daarna door naar de **Zuid-Shetlandeilanden** en de **Gerlache Straat**. Let op, dit is geen cruise: alle kajuiten beschikken over toilet en douche, maar de luxe is beperkt. Meer info of inschrijven voor een infosessie op www.asteria-expeditions.be.

IK GA NAAR ANTARCTICA EN IK NEEM MEE...

Rubberlaarzen tot net onder de knie zijn geen overbodige luxe, want in en uit de zodiacs stappen, doe je in het water. **Antislipschoenen of -sandalen** zijn heel handig aan boord. Een **fleece**, **winddichte broek en jas**, warme, waterdichte **handschoenen** en een **mut**s beschermen je tegen de soms barre weersomstandigheden. **Thermisch ondergoed** houdt je lekker warm. Een degelijke **zonnebril**, **zonnecrème** (factor 40) en **lippenbalsem** zijn een must. **Reisapotheek**: vergeet je persoonlijke medicatie niet en vraag je huisarts naar een stevig middelje tegen zeeziekte. Voorzie voldoende **digitale opslagruimte** voor de honderden foto's die je wellicht zult schieten. En voldoende batterijen (de koude zuigt ze leeg).

Gentenaren
laten hun
volkslied over
het ijs schallen

MEER LEZEN?

Websites: www.hetlaatstecontinent.be. Veel links vind je op www.antarctica.startpagina.nl.

Reisgidsen: **Lonely Planet Antarctica**, de herziene uitgave uit 2005, samengesteld door Jeff Rubin. Ook **Het blauwe continent** van David McGonigal en Lynn Woodworth, (ISBN: 90-5210-527-8) biedt veel info. De mooiste kaart van het gebied: **Antarctica Satellite Map**, uitg. National Geographic en te bestellen op www.nationalgeographic.com.

Literatuur: **Terra Incognita** van Sara Wheeler (ISBN: 978-03-757-5338-1), **Poolnacht** van Jozef Verlinden (ISBN: 90-209-2298-X), **A complete guide tot Antarctic Wildlife** van Hadoram Shirihai (ISBN: 951-98947-0-5), **Birds and mammals of the Antarctic & subantarctic** van Frank S. Todd (ISBN 10: 09-3479-72-26).

Beste reistijd: het reisseizoen loopt van november tot eind februari: zomer op Antarctica. Op het noordelijke schiereiland schommelt de dagtemperatuur dan rond het vriespunt. Maar de scherpe poolwind maakt het ijskoud.

Reisdocumenten: voor Argentinië en Antarctica is een paspoort nodig dat minimaal zes maanden na terugkeer geldig is. Een visum is niet vereist.

Geld: op de meeste expeditieschepen kun je betalen met dollars en creditcards. De munteenheid van Argentinië is de peso, maar bijna overal worden dollars aanvaard. Lees het volledige reisverhaal op www.asteriaexpeditions.be